

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
ministersvar@ft.dk

2. september 2019

Vedr. beretning nr. 18/2018 om transaktionsomkostninger ved udbud i staten

Den 7. juni 2019 afgav Statsrevisorerne beretning nr. 18/2018 om transaktionsomkostninger ved udbud i staten.

Med henvisning til § 18, stk. 2, i lov om revision af statens regnskaber mm. vil der nedenfor blive redegjort for de overvejelser, som beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger giver anledning til.

Indledningsvis vil jeg gerne fremhæve, at beretningen undersøger et vigtig og kompliceret aspekt af statens indkøb. Jeg har endvidere noteret mig, at der i beretningen fremhæves en generel tilfredshed med både Finansministeriets og SKI's rådgivning vedrørende de fællesstatslige rammeaftaler. Det er jeg tilfreds med.

Jeg noterer mig endvidere, at beretningen også omtaler det nye initiativ, hvor Finansministeriet sammen med Erhvervsministeriet opbygger en fællesstatslig rådgivningsfunktion på udbuds- og indkøbsområdet. Som jeg vil komme ind på senere i min redegørelse, forventer jeg, at enheden vil kunne bidrage til at mindske transaktionsomkostningerne ved statslige udbud fremadrettet.

I det følgende redegøres for de foranstaltninger og overvejelser, som Rigsrevisions beretning og Statsrevisorenes dertilhørende bemærkninger giver anledning til. Besvarelsen tager afsæt i de hovedkonklusioner, som statsrevisorerne fremhæver i deres bemærkninger.

Minimering af transaktionsomkostninger gennem markedsdialog og unødige krav i udbudsmaterialet

I beretningen fremhæves en række statslige udbud med høje transaktionsomkostninger. Transaktionsomkostningerne ved de undersøgte udbud er gennemsnitligt højere, især på det offentliges side, end tidligere undersøgelser af offentlige myndigheders udbud, herunder senest Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens analyse fra 2019. Beretningen finder blandt andet nogle eksempler på statslige udbud, hvor transaktionsomkostningerne langt overstiger et rimeligt niveau.

Som det fremgår af beretningen, er det vanskeligt at sammenligne omkostningsniveauerne på tværs af udbudstyper og udbudsområder. Ikke desto mindre finder jeg, at de overordnede konklusioner i undersøgelsen er relevante og retvisende.

Der er mange faktorer, som kan påvirke omkostningerne ved at gennemføre udbud, herunder f.eks.:

- antallet af bydende virksomheder
- den samlede kontraktværdi
- den valgte udbudsprocedure eller udbudsform
- kompleksiteten af den udbudte ydelse
- detaljeringsgraden og kvaliteten af udbudsmaterialet
- kvaliteten af de indkomne tilbud mv.

Jeg deler derfor også til fulde konklusionen om, at en tæt dialog mellem ordregivere og tilbudsgivere er vigtig for at finde de rette balancer i de hensyn, som kan drive omkostningerne ved udbudsprocedurer og hermed også undgå unødige annullationer. Derfor finder jeg det også fornuftigt, at der er oprettet et forum for udbud i Erhvervsministeriet, hvor både ordregivere og tilbudsgivere mødes og kan drøfte problemstillingerne med for høje omkostninger ved statslige udbud. Finansministeriet deltager i dette forum.

Derudover har Finansministeriet i samarbejde med Erhvervsministeriet i april 2019 oprettet en fællesstatslig rådgivningsenhed, som skal hjælpe de statslige institutioner med at lave bedre indkøb og udbud med lave transaktionsomkostninger. Enheden rådgiver ministerierne om konkrete indkøb og udbud og stiller udbudsskabeloner, kurser og faglige netværk til rådighed for ministerierne. De konkrete fællesstatslige skabeloner til udbudsmaterialer og udbudsprocesser er netop udformet med henblik på at begrænse krav til tilbudsgiverne. Samtidig vil en anvendelse af fælles skabeloner i staten kunne nedbringe transaktionsomkostningerne på tilbudsgiversiden, idet tilbudsgiverne derved ikke skal forholde sig til en ny skabelon, hver gang de byder på statslige opgaver.

Derudover vil rådgivningsenheden i den daglige rådgivning opfordre de statslige institutioner til at gøre øget brug af mulighederne for markedsdialog. Endvidere vil rådgivningsenheden afholde kurser vedr. markedsdialog og kravspecifikationer for udbudsansvarlige i staten, hvilket ligeledes har til formål at nedbringe udbudsomkostningerne i staten.

Minimering af transaktionsomkostninger gennem øget koordinering på tværs af ministerområder

Statsrevisorerne finder, at ministerierne bør styrke indsatsen for at minimere transaktionsomkostningerne ved i højere grad at koordinere udbud og indkøb på tværs af ministerområder.

Finansministeriet har udstedt cirkulære om indkøb i staten, der understøtter en øget koordination af indkøbsaktiviteter inden for ministerområderne, en forpligtelse til at anvende de fællesstatslige rammeaftaler i Statens Indkøbsprogram og en efterlevelse af den statslige indkøbskaskade, hvormed ministerierne skal bruge centrale indkøbsaftaler, inden de gennemfører egne udbud enkeltvis. Ved at samle udbud i færre koordinerede aftaler nedbringes transaktionsomkostningerne direkte. Samtidig kan anvendelse af fælles indkøbsaftaler mere indirekte reducere transaktionsomkostningerne ved at skabe rum for, at ministerierne kan prioritere de udbud, de selv skal udbyde, herunder sikre gode udbudsmaterialer og grundig markedsafdækning.

Jeg er derfor enig med Statsrevisorerne i, at ministerierne bør have øget fokus på at efterleve cirkulæret og nedbringe transaktionsomkostningerne ved en styrket koordination.

Det bemærkes, at en kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister